

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$11.00
Kanadoje 11.00
Kitur užsienyje 15.00
Metam prenumerata:
Jungtinėse Valstijose 10.00
Pavlenio egzempl. kainą 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian daily in
Eastern States

110-12 Atlantic Avenue

Richmond Hill 19, N. Y.

Telephone VIrginia 9-1827

PRICE 5c A COPY

No. 54

Richmond Hill 19, N. Y.,

Antradienis, kovo (March) 19, 1957

METAI 47-ti

KRISLAI

Nepateisinamas eikvojimas.
Pamiršta Teisių Bilij.
Protinai airiai.
Akademine laisvė.
DuBois ir Nkrumah.

Rašo A. Bimba

Kongreso ne-amerikinis komitetas New Yorke meskeriojo visą savaitę. Persekiojami buvo laikraštininkai ir leidėjai.

Dabar, sakoma, komitetas kraustosi Chicagon. Ten, mat, irgi yra laikraštininkų ir leidėjų. Jūs irgi reikia pakvosti už išdrisimą naudotis šalies Konstitucija, kuri garantuoja teisę kiekvienam amerikiečiui viešai reikšti savo mintis ir ginti savo įsitikinimus.

Ką gi šie apklausinėjimai New Yorke parodė? Jie aiškiai parodė vieną dalyką: tasai ne-amerikinis komitetas nesiskaito su Teisių Bilijumi. To Biliaus pirmas punktas (pirmas pataisymas prie Konstitucijos) aiškiai neleidžia valdžiai slopinti spaudos ir žodžio laisvę.

To Biliaus penktasis punktas aiškiai draudžia valdžiai versti žmogų liudyti prieš save, jis sulaužo penktąjį punktą.

Bet kaip tik to siekia šis komitetas. Puldamas laikraštininkus ir leidėjus, jis sulaužo pirmąjį Teisių Biliaus punktą. Reikalaujamas iš pašauktų žmonių liudyti prieš save, jis sulaužo penktąjį punktą.

Tarpe daugybės kitų pažangių žurnalistų man irgi prisiejo pereiti per komiteto šprengtą. Ir dabar aš galvoju: ką tas komitetas atsiekė?

Ogi visiškai nieko. Pašaukti žmonės pasinaudojo pirmuoju ir penktuoju Teisių Biliaus punktais ir atsisakė komitetui spaviedotis.

O koks nepateisinamas laikas ir pinigų eikvojimas. Atsiminkime, kad šitas komitetas kraštui lėšuoja labai brangiai. Jo išlaidas apmoka valdžia, apmokame mes, piliečiai.

Pašauktieji komitetui spaviedotis turėjo pasiimti advokatus. Jiems nemažai kaštavo.

Gera būtų, kad ne-amerikinės veiklos komitetas užsidarytų savo biznį. Mano jam toks linkėjimas iš gilumos širdies. Ar susipras?

O visgi labai gražu, kad Airijos sostinės Dublino žmonės savo miesto majoru išrinko žmogų žydų kilmės. Tas parodo jų sveiką samprotavimą ir didelį tolerantiškumą.

Šiuo tarpu Dublino majoras Mr. Briscoe lankosi New Yorke. Visur jis priimamas labai šiltai. Jis to užsitarnauja.

"Daily Workerio" redaktorius John Gates pasidarė populiariu veikėju. Jis labai populiarius mūsų miesto studentijoje. Kai miesto kolegijų galvos atėmė studentams teisę čates klausytis, susirūpino didžiojo Columbia universiteto studentai. Jie pakvietė Gates jiems pakalbėti. Net trys studentų grupės norėtų "Daily Workerio" redaktorių išgirsti. Tai vis tiek labai gražus dalykas: mūsų studentija nesimė.

Magsaysay žuvimas
prives prie naujų
rinkimų Filipinuose

Manila. — Praeitą savaitę gali Filipinų prezidentas Ramonas Magsaysay žuvo orlaivio nelaimėje. Kartu su Magsaysay žuvo 25 kiti keleiviai, jų tarpe Filipinų aviacijos galva generolas Benito Ebuenas. Prezidento Magsaysay kūnas, kaip ir kitų žuvusių, buvo taip apdegintas, kad beveik negalima buvo jo atpažinti.

Magsaysay skrido iš provincijos Manilon. Nelaimė atsitiko prie Cubu miesto.

Vice-prezidentas Carlos Garcia, kuris tuo metu radosi Australijoje SEATO konferencijoje, atsiskubino Manilon, kur jis jau tapo prisiekdintas prezidentu. Bet manoma, kad turės įvykti nauji prezidentiniai rinkimai. Magsaysay pasekėjai, kurie glaudžiai bendradarbiauja su Amerika, tokių rinkimų nenorėtų, bet sakoma, kad jie iš jų ne-

galės išsisukti. Jie tokių rinkimų nenorėtų, nes jie bijo, kad juos gali laimėti senatorius Carlo Recto. Recto vadovauja toms politinėms jėgoms Filipinuose, kurios stoja prieš SEATO, kurios norėtų vesti Filipinus neutralizmo keliu, kuriais eina Indija, Indonezija ir Burma. Recto taipgi stoja už normališkus santykius su Liaudies Kinija.

Magsaysay orlaivio nelaimė įvyko, kai kas tai sprogo pačiame ore. Ekspertai dabar stebisi, kodėl orlaivis, kuris vežė prezidentą, buvo taip nesaugiai perkrautas — normaliai jame turėtų tilpti tik koks tuzinas asmenų.

Magsaysay mirtis išaukštinė nenumatytą susidomėjimą Filipiniais visoje Azijoje, nes atsidarė galimybės to krašto politinių gairių pakaitai.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Manila. — Praeitą savaitę gali Filipinų prezidentas Ramonas Magsaysay žuvo orlaivio nelaimėje. Kartu su Magsaysay žuvo 25 kiti keleiviai, jų tarpe Filipinų aviacijos galva generolas Benito Ebuenas. Prezidento Magsaysay kūnas, kaip ir kitų žuvusių, buvo taip apdegintas, kad beveik negalima buvo jo atpažinti.

Magsaysay skrido iš provincijos Manilon. Nelaimė atsitiko prie Cubu miesto.

Vice-prezidentas Carlos Garcia, kuris tuo metu radosi Australijoje SEATO konferencijoje, atsiskubino Manilon, kur jis jau tapo prisiekdintas prezidentu. Bet manoma, kad turės įvykti nauji prezidentiniai rinkimai. Magsaysay pasekėjai, kurie glaudžiai bendradarbiauja su Amerika, tokių rinkimų nenorėtų, bet sakoma, kad jie iš jų ne-

galės išsisukti. Jie tokių rinkimų nenorėtų, nes jie bijo, kad juos gali laimėti senatorius Carlo Recto. Recto vadovauja toms politinėms jėgoms Filipinuose, kurios stoja prieš SEATO, kurios norėtų vesti Filipinus neutralizmo keliu, kuriais eina Indija, Indonezija ir Burma. Recto taipgi stoja už normališkus santykius su Liaudies Kinija.

Magsaysay orlaivio nelaimė įvyko, kai kas tai sprogo pačiame ore. Ekspertai dabar stebisi, kodėl orlaivis, kuris vežė prezidentą, buvo taip nesaugiai perkrautas — normaliai jame turėtų tilpti tik koks tuzinas asmenų.

Magsaysay mirtis išaukštinė nenumatytą susidomėjimą Filipiniais visoje Azijoje, nes atsidarė galimybės to krašto politinių gairių pakaitai.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

Paleistas baurus šmeižtas
prieš redaktor. Ant. Bimbą

Praėjusį šeštadienį, kovo 16 d., New York "Daily News" įdėjo tūlo Neal Pattersono korespondenciją iš Kongreso Ne-amerikinio Komiteto sesijos New Yorke. Toje korespondencijoje buvo bauriai apšmeižtas Antanas Bimba. Joje sakoma, kad būk komitete per apklausinėjimą buvo jam primetamas palaikymas ryšių su "rusų slaptaja policija" ir kad būk informėrė Elizabeth Bentley tame pačiame komitete pirmiau "surišusi Bimbą su rusų policija".

Beveik ištais tas pats baurus šmeižtas buvo įdėtas ir į "Long Island Daily Press", tik ten niekas nepasirašo.

VELIAUSIOS
ŽINIOS

El Arišas. — Egipto kariniai daliniai jau įžengė į El Arišą, miestą Sinajuje, kuris artimiausias prie Gazos srities. Egiptiečiai žada greit įžengti ir Gazon. Izraeliečiai koncentruoja jėgas prie Gazos. Sakoma, kad jie turi planą atskirti Gazą, tai yra, neužimti pilnai to žemės ruožo, bet tik jo pietinę dalį, kad neleistų egiptiečiams įžengti. Tuo pačiu laiku pranešama, kad izraeliečiai siunčia laivą per Akahos įlanką, kad išbandytų, ar egiptiečiai ir saudi-arabičiai bandys laivą sulaikyti. Izraelio užsienio reikalų ministrė G. Meir vėl Washington. Hammarskjöldas ir Bunche Kaire.

Deli. — Lenkijos premjeras J. Cyrankiewicz atvyko Indijon. Aerodrome jį sutiko prem'eras Nehru. Kartu su Cyrankiewiczum vyks keli kiti aukšti Lenkijos valdžios vadovai. Jie aplankys taipgi Burmą, Kambodiją, Šiaurės Vietnamą, Kiniją, Šiaurės Korėją ir Mongoliją.

Damaskas. — Čekoslovakai statys naftos (aliejaus) išdirbyklą Sirijoje.

Aucklanas. — Britanijos eks-premjeras Edenas, kuris išsisi Naujojoje Zelandijoje, kiek pasveiko, bet jis dar vis labai silpnas, sako jo daktarai.

Dublinas. — Pirmą kartą 12 metų bėgyje Airijos smulkės buvo atdaros Šv. Patriko dienoje. Praeitą dieną buvo uždrausta per tą dieną pardavinėti alkoholinius gėrus, kad išvengtų perdidelio girtuokliavimo.

Washingtonas. — Sekretorius Dulles jau sugrįžo iš Australijos, kur dalyvavo SEATO konferencijoje.

Visoje toje korespondencijoje nėra nė krislelio tiesos. Tai perdėm išgalvotas, baurus melas. Per apklausinėjimą komitete joks klausimas apie jokių šnipinėjimą ar turėjimą, ryšių su "rusų slaptaja policija" nebuvo Bimbai statomas ir jo vardas siejamas. Visiškai išgalvotas pasakymas, kad būk šioje komiteto sesijoje buvo sakoma, jog Elizabeth Bentley kada nors yra surišusi A. Bimbą su "rusų policija".

Šiuos žodžius rašant dar nežinia, ką darys apšmeižtasis apgynimui savo vardo nuo tų šmeižikų. Veikiausiai jis tarsis su savo advokatu ir ieškos būdų šmeižtą atmušimui. Apie tai išgirsime vėliau.

Gyvenimas
Lietuvoje

Karnavalas ant ledo

Daugiau kaip trys tūkstančiai respublikos sostinės jaunuolių ir merginų neseniai užtvindė Vilniaus Valstybinį "Spartako" stadioną. Fabrikų ir gamyklų jaunieji darbininkai, studentai, moksleiviai čia susirinko į pirmąjį Vilniaus istorijoje karnavalą ant ledo, skirtą artėjančiam Tarptautiniam jaunimo festivaliui.

Vakaras. Stiprių prožektorių spinduliais apšviestas lyg veidrodis spindi ledas. Aplink viduryje pastatytą eglutę sukasi įvairiaspalviai drabužiais pasipuošusios čiuožėjų poros.

Pagaliau prasidėjo didelė ir turtinga programa, kurios metu buvo išpildyti įvairūs žaidimai ant ledo. Pasirodė geriausi respublikos sostinės dailiojo čiuožimo mėgėjai, jų tarpe, čėponė N. Mazūronytė, atlikusi pasakos "Raudonkepaitės" herojės rolę.

Išvykas į kaimyninius rajonus dažnai rengia nesenėseniai susikūręs Kabsuko dramos teatras. Aktoriai Vilkauskijų suvaidino A. Vienuolio pjesę "Prieblandoje." Gižų gyventojai žiūrėjo spektaklį "Draugai nelaimėje."

Broliškosios Baltarusijos sostinė Minską aplankė Vilniaus geležinkelio transporto techniko liaudies ansamblio oklektivas. Jis finansu technikumė surengė koncertą, apžiūrėjo Minsko architektūrinius paminklus, aplankė istorinį Didžiojo Tėvynės karo muziejų, susitiko su čia viešėjusia Suomijos delegacija.

Vakarą kolūkiečiams surengė Raseinių rajono "Naujo kelio" žemės ūkio artelės trečiosios brigados

Unija veda kovą už
35 valandų savaitę
audinių dirbtuvėse

New Yorkas. — Tekstilės darbininkų unijos (Textile Workers Union of America) pildomoji taryba čia laikė savo posėdį ir nutarė pradėti pilno masto kampaniją už 35 valandų darbo savaitę. Audėjų unija tokiu būdu yra pirma tarp didžiųjų unijų, kad pradėti tokią kampaniją. TWUA (AFL-CIO) sako, kad trumpesnė darbo savaitė yra vienintelis logiškas atsakymas į automatizavimą. Be darbo savaitės trumpinimo, sako unija, vis didesniai audėjų skaičiai gresia nedarbas.

Pildomoji taryba sako:

1. Mes tuomi pradėdami pastovią kampaniją už 35 valandų darbo savaitę visoje tekstilės pramonėje, nesumažinant algų.

2. Mes kreipiamės į Kongresą per abiejų butų darbuočių reikalų komitetus, kad pradėti apklausinėjimus a-

pie tokios trumpesnės darbo savaitės įvedimą tekstilės pramonėje, kaip pradžia įvedimo Amerikos industrijoje bendrai.

Unijos pildomoji taryba kreipiasi į visus savo lokalus ir vietines tarybas darbuotis už tą planą.

Vengrija išaiškino, kokioms sąlygom sugrįžti į sesiją Jungtinės Tautos. — Vengrijos delegacija pasiskelbė, kad sugrįž į J. T. Generalinės asamblėjos sesiją, bet tik viena sąlyga: jeigu Vengrijai bus pažadėta daugiau nesimaišyti į vidujinius jos reikalus ir jeigu nebus vedami tyrimai, kurie pažeidžia Vengrijos suverenitetą.

Kaip žinia, Jungtinių Tautų komisija tuo tarpu išvyko Europon, kad "tyrinėti Vengrijos klausimą". Ta komisija pirmiausia apsisistos Romoje.

Kongreso komisija giria Armaso
diktatūrą Guatemaloje, stato ją
kaip demokratijos puikų pavyzdį

Washingtonas. — Iš Guatemalos sugrįžo Amerikos Kongreso Atstovų buto užsienio reikalų sub-komisija. Ta komisija, vadovaujama kongresmano Carnahano, priėjo išvados, kad fašistinė diktatūra Guatemaloje tai ne diktatūra, o puikiausios demokratijos pavyzdys. Nors Guatemaloje negyvuoja politinės partijos, paleistas parlamentas ir nėra laisvos spaudos, amerikiečiai kongresmanai priėjo išvados, kad Guatemala po Armaso režimu "padarė dinamiškus žingsnius link pilnos demo-

kratijos". Komisija sako, kad nuvertiant Arbenzo demokratinę legaliai išrinktą valdžią, Armaso vadovaujama kongresmano Carnahano, priėjo išvados, kad fašistinė diktatūra Guatemaloje tai ne diktatūra, o puikiausios demokratijos pavyzdys. Nors Guatemaloje negyvuoja politinės partijos, paleistas parlamentas ir nėra laisvos spaudos, amerikiečiai kongresmanai priėjo išvados, kad Guatemala po Armaso režimu "padarė dinamiškus žingsnius link pilnos demo-

kratijos". Komisija sako, kad nuvertiant Arbenzo demokratinę legaliai išrinktą valdžią, Armaso vadovaujama kongresmano Carnahano, priėjo išvados, kad fašistinė diktatūra Guatemaloje tai ne diktatūra, o puikiausios demokratijos pavyzdys. Nors Guatemaloje negyvuoja politinės partijos, paleistas parlamentas ir nėra laisvos spaudos, amerikiečiai kongresmanai priėjo išvados, kad Guatemala po Armaso režimu "padarė dinamiškus žingsnius link pilnos demo-

kratijos". Komisija sako, kad nuvertiant Arbenzo demokratinę legaliai išrinktą valdžią, Armaso vadovaujama kongresmano Carnahano, priėjo išvados, kad fašistinė diktatūra Guatemaloje tai ne diktatūra, o puikiausios demokratijos pavyzdys. Nors Guatemaloje negyvuoja politinės partijos, paleistas parlamentas ir nėra laisvos spaudos, amerikiečiai kongresmanai priėjo išvados, kad Guatemala po Armaso režimu "padarė dinamiškus žingsnius link pilnos demo-

kratijos". Komisija sako, kad nuvertiant Arbenzo demokratinę legaliai išrinktą valdžią, Armaso vadovaujama kongresmano Carnahano, priėjo išvados, kad fašistinė diktatūra Guatemaloje tai ne diktatūra, o puikiausios demokratijos pavyzdys. Nors Guatemaloje negyvuoja politinės partijos, paleistas parlamentas ir nėra laisvos spaudos, amerikiečiai kongresmanai priėjo išvados, kad Guatemala po Armaso režimu "padarė dinamiškus žingsnius link pilnos demo-

Libanas remia
Eisenhowerio
doktriną planą

Beirutas. — Libanas yra antra arabiška šalis, kuri paremia Eisenhowerio Artimųjų Rytų planą, kuris kitaip žinomas ir kaip "Eisenhowerio doktrina". Praeitą savaitę savo pritarimą Eisenhowerio planui išreiškė Libijos premjeras Mustafa Ben-Halimas. Libija ir Libanas tokiu būdu yra vieninteliai du kraštai arabiškame pasaulyje, kurie tam plandti

saviveiklininkai. Jie suvaidino pjesę "Aktai ir faktai," pašoko lietuvių liaudies šokių.

K. Binkio pjesės "Atžalynas" pasižiūrėti į Panevėžio dramos teatrą buvo išvykę Ramygalos vidurinės mokyklos moksleiviai.

Libanas yra vienintelis arabiškas kraštas, kuriame musulmonai sudaro tik pusę gyventojų. Kiti libaniečiai-arabai yra krikščionys.

Madridas. — Diktatorius Franco paskelbė, kad Ispanijos žmonės gaus "daugiau civilinių laisvių". Bet bus toleruojama, sakė jis, tik "konstruktyvė kritika".

Hanoi. — Čekoslovakijos premjeras Siroky, kuris ilgokai svečiavosi Liaudies Kinijoje, atvyko Šiaurės Vietnaman.

LAISVĖ
LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.
Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-112 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.
President CLEMENT BREADY; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPELS
Editor, ROY MIZARA
SUBSCRIPTION RATES
United States, per year \$10.00
United States, per 6 months \$5.00
Queens Co. \$11.00 per year
Queens Co. \$6.50 per six mos.
Canada and Brazil, per year \$11.00
Canada and Brazil, 6 months \$5.50
Foreign countries, per year \$15.00
Foreign countries, 6 months \$8.00
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879

INDONEZIJA KRYŽKELYJE

KAS VYKSTA INDONEZijoje, be abejo, kelia nerimastį kiekvienam pažangiam žmogui, kuris jaučia simpatiją tam didžiam Azijos kraštui, kuris taip neseniai, tik koks dešimtmetis atgal, išlaisvino iš olandiško kolonializmo kontrolės.

Dešimtmetis atgal Jakartos, Bandungo ir kiekvieno kito Indonezijos miesto ir miestelio gatvėse skambėjo viltingas šūkis Mardeka! — Laisvė! Nacionalinio išlaisvinimo pirmo periodo entuziazme vienybė buvo beveik visuotina — nacionalistai ir komunistai, socialistai ir musulmonai — Sukarno ir Hatta, Sastroamidjojo ir kiti nacionaliniai vadai, vieniniai veikė už bendrą tikslą.

Olandiškas imperializmas (Amerikos ginkluotas) bandė laikytis Indonezijos įsikibęs savo grobiais nagais, iki Indonezijos kovotojai pagaliau paėmė viršų.

Tuomi, žinoma, kova nesibaigė. Atsilikusioje Indonezijos srityse, kaip tai Molukų salelėse, olandų agentai įstengė sukurstyti ekstreminius fanatikus į sukilėlių (Dar Islam) grupes, jie konspiravo su aukštais konservatyviais indonezų karininkais prieš Hattos-Sukarno valdžią, bet be didelio pasisekimo.

Jiems nesisekė, nes patys indonezai dar buvo palyginamai vieningi. Bet per paskutinius keleris metus toje 80 milijonų gyventojų šalyje pradėjo aiškiau kristalizuotis dvi stovyklos: iš vienos pusės nuosirdieji nacionalistai su Sukarno priešakyje, kuris siekė bendradarbiavimo su komunistais ir neutralumo užsienio politikoje, iš kitos pusės — reakcingesni musulmonų Masjumi partija, siekianti izoliuoti komunistus ir padaryti iš Indonezijos Vakarų sąjungininkę, kokiomis yra Tailandas, Filipinai, Pietų Vietnamas.

Laipsniškai Masjumi politikieriai, vietomis olandų agentų subtyliai skatinami, pradėjo intriguoti aukštų karininkų tarpe. Sukarno ir jo draugai nacionalistai paskutiniu laiku pamatė, kad Indonezija greitai rieda link suirimo ir anarchojos, ir pasiūlė, kad būtų sudaryta nacionalinė koalicija, kurioje įeity visos partijos, įskaitant komunistus. Jo planas atrodė logiškas, patriotinis, nes jis tikriausiai siekė kaip nors išgelbėti Indonezijos čylybę.

Bet reakcininkai atsakė kaip tik atvirkščiai — jie paspartino savo sukilimus, taip, kad Sumatroje, Celebese ir kitose didžiojo Indonezijos salyno dalyse įsisteigė kariniai režimai, kurie neklauso centralinės valdžios.

Indonezijos salos išimėčiusios po didį plotą, kuris didesnis už Jungtinių Amerikos Valstybių. Kontroluoti jį kariniai, ypatingai, kai dalis karininkų sabotuoja valdžios pastangas, beveik neįmanoma. Bet paskutinis žodis netartas. Sukarno paskelbė šalyje nepaprastą stovį. Dabar viskas priklauso nuo to, ant kiek nacionalistai, komunistai, socialistai, radikaliskesnieji musulmonai ir kiti elementai, kuriems brangi naujoji Indonezijos respublika, įstengs sujungti į naują sąjungą po Merdekos šūkiu. Indonezija dabar faktinai kaip ir iš naujo kovoja už savo gyvastį kaip suvienyta nepriklausoma šalis. Kova kitokio pobūdžio, prie naujų sąlygų niekur dar nedunda patrankos ir netrata šautuvai, bet tai vis vien kova, tikra ir lemiamą.

Visas pažangus pasaulis linki, kad Indonezija iš tos kovos išeitų suvienyta, demokratinė, neutralė respublika, kokią ją įsivaizdavo jaunieji kovotojai, kurie dešimtmetis atgal išėjo į gatves ir laukus po ginklu ir laisvės šūkiu prieš olandus.

SUKILIMAS KUBOJE

MES NEŽINOME TIKSLIAI, kas tie jauni sukilėliai, kurie buvo įsiveržę į Kubos prezidento Batistos rūmus ir bandė jį likviduoti. Mes taipgi nežinome tiksliai, kokie elementai vadovauja sukilėliams, kurie veda partizaninę kovą Kubos rytinėje dalyje. Bet ant tiek žinoma, kad tai elementai, kurie kovoja prieš reakcinio būdo Batistos diktatūrą. Faktas yra, kad Batista diktatorius. Jis yra karjeristas, neatsakomingas ir gan atsilikęs, nors energingas ir „kitras“ žmogus, kuris įstengė paimti į savo rankas krašto valdžią. Buves paprastas seržantas, jis dabar beveik vienvaldis valdovas.

Batistos politiniai įsitikinimai migloti. Jis kadaise net flirtavo su darbininkų judėjimu, kai jam atrodė, kad tas jį gali palaikyti balne. Jis dabar atvirai profasistinis — nes tokionis metodinis įstengia valdyti.

Skaitant apie sukilimus Kuboje, negalima nepriimti, kad tai kaip tik šios Kubos delegatas Jungtinėse Tautose karščiausiai kalba apie „demokratiją“ ir „teises“, kai svarstomi reikalai, kurie liečia socialistinius kraštus. Kubos delegatas rėžė ilgiausius poetinius pamokslus, citavo filosofus, kai buvo svarstomas Vengrijos klausimas. O pats Kubos režimas, kaip pasirodė, yra supuvęs iki gyvo kaulo, degeneruotas, išsigimęs, — ir gal nesulauks kito pavasario.

JUOZAS ŽIUGZDA

JONO BASANAVIČIAUS KULTŪRINIS PALIKIMAS

Sukanka 30 metų, kai mirė žymusis lietuvių tautos kultūros ir mokslo veikėjas Jonas Basanavičius (1851. X. 23—1927. II. 16). Lietuvių tautos kultūros ir švietimo klausimais J. Basanavičius pradėjo domėtis ir rūpintis dar būdamas Maskvos universiteto studentu (1873-1879). Jis rūpinosi reikalų šviesti lietuvių liaudį, atgauti lietuvių spaudą, aprūpinti liaudį reikalingiausiomis knygomis. Tam tikslui jis dar 1874 m. parengė, išversdamas iš lenkų kalbos, knygę „Abecelė arba Elementorius diel Lietuvos kajmo mergaję“ ir norėjo tą knygę išleisti, betgi negavo tam valdžios leidimo.

Kultūrinio veikimo srityje viešai J. Basanavičius pasireiškė 1883 metais. Tų metų kovo mėn. Tilžėje, Prūsijoje, išėjo iš spaudos Lietuvai skirtas laikraščio „Aušra“ pirmasis numeris su atžymėjimu viršelyje: „Laikraštis išleistas mas per D-rą Basanaviczium“ ir su J. Basanavičiaus parašytu vedamuoju straipsniu („Priekalba“). Toje „Priekalboje“ išdėstyti „Aušros“ programiniai uždaviniai iš esmės nužymėjo ir paties autoriaus pagrindinę ilgamečio veikimo kryptį. Būtent, čia J. Basanavičius pasisakė: „Mūsų tad ypatingiausias ir didžiausias rūpestis bus duoti pažinti... nusidavimų senovės gadyne ir veikalų mūsų garbingų sentėvių... pirmą pirmiausia turime pažinti mūsų senoviską gyvenimą, būdą, dabą ir tikybą, jų darbų ir rūpesčių... mes neužmiršime rinkti ir aprašinėti visokius lietuviškus senovės paminklus ir liekanas (kas liko), iš kurių galima pažinti gyvenimą, būdą, dabą, senoviską tikybą mūsų senelių. To dėlei rinkėjai dainų, pasakų ir t. t. paminklų... ras mūsų laikraštį vietos savo darbams.“ Iš tikrųjų, J. Basanavičius per visą savo gyvenimą daugiausia dėmesio skyrė lietuvių tautos praeičiai pažinti — istorijai, archeologijai, etnografijai tirti, lietuvių tautosakai rinkti ir tirti, ir kaip tik šiose srityse jis paliko žymių ir vertingų darbų.

Lietuvių tautos istorinei praeičiai nušviesti J. Basanavičiaus yra paskelbta spaudoje visa eilė didesnių ir mažesnių darbų — ir straipsniams („Aušroje“ ir kit.), ir atskirais leidiniais („Apie senovės Lietuvos pilis“, „Žinios apie pirmus Lietuvos gyventojus“, „Vardas senovės Lietuvos valdonų“ ir kt.). Apibūdindamas lietuvių tautos praeitį, J. Basanavičius ją romantiškai idealizavo, galimai būtų pasakyti, tuo tęsdamas S. Daukanto, J. Kraševskio romantišką tradiciją. Tačiau, kaip ir Daukantas, J. Basanavičius teisingai vertino lietuvių tautos kovų su kryžiuočiais esmę, kėlė aiškų ir demaskavo katalikų bažnyčios ir popiežių lietuvių tautai priešišką vaidmenį. Tokia kryptimi buvo J. Basanavičiaus parašyti straipsniai „Apie kryžiuokus“, „Apie įsteigimą Ragainės pilies“, atspausdinti „Naująjam Keleivijje“ 1881 m. Dėl šios krypties J. Basanavičius turėjo nutraukti ry-

šius su „N. Keleivio“ laikraščiu, bijojusiu tuo sukelti Prūsijos valdžios nemalonę.

Ypač yra reikšmingas J. Basanavičiaus darbas „Iš krikščionybės santykių su senovės lietuvių tikyba ir kultūra“ (Vilnius, 1913). Šiame darbe J. Basanavičius, remdamasis konkrečiais istoriniais dokumentais, ne tik atskleidžia kryžiuotiškųjų barbarų žiaurumus Lietuvoje, bet ir parodo, kaip Romos popiežiai (Grigalius IX, Inocentas VI, Urbonas IV ir kiti) savo organizaciniu veikimu,

visuomenę į tautosakos rinkimą, skelbiant tuo reikalu kvietimus per spaudą (1892 m. per lietuviškus laikraščius), palaikant ryšius su tautosakos rinkėjais atskirose vietose ir t. t. (Žr. įvairiose vietose įvairių žmonių surinktų pasakų atsispindėjimą knygoje „Levas lietuvių pasakose ir dainose“). J. Basanavičius buvo baigęs Maskvos universiteto medicinos fakultetą (1879 m.). Medicinos mokslo ir praktikos srityje jis daugiausia pasireiškė Bulgarijoje, kur su atskiromis

pertraukomis išgyveno iki 1905 metų. Gyvendamas Bulgarijoje, dirbdamas gydytojo, ligoninės vedėjo darbu Lom Palankoje ir Varnoje, J. Basanavičius parašė eilę medicinos mokslo darbų, paskelbtų rusų specialioje spaudoje („Medicinskoje obozrenije“, „Vrac“) ir bulgarų spaudoje. Atskirais medicinos mokslo klausimais skelbė straipsnius ir lietuviškuose laikraščiuose.

Naudodamasis Rusijos revoliucijos sudarytomis sąlygomis, J. Basanavičius 1905 m. atvyko į Vilnių, kur, be kitų darbų, rūpinosi mokslo organizavimu Lietuvoje. Daugiausia jo iniciatyva ir pastangomis 1907 m. buvo suorganizuota Lietuvių mokslo draugija, kurios pirmininku jis buvo toliau visą savo gyvenimą, kurioje daugiausia jo rūpesčiu buvo sutelkta daug knygų, rankraščių, archeologinės, etnografinės ir kitos mokslinės medžiagos. Lietuvių mokslo draugijos ir J. Basanavičiaus sukaupta mokslinė medžiaga turi ir dabar didelę vertę Lietuvos Mokslų akademijos tiriamųjų įstaigų darbui.

Didžioji Spalio socialistinė revoliucija pakėlė ir lietuvių tautą į lemtingą kovą dėl savo išsivadavimo iš socialinės ir nacionalinės priepaudos. Nepaisant voikiškųjų okupantų, Amerikos, Anglijos bei Prancūzijos imperialistų ir lietuviščių taip pat parašė tautosakos tyrinėjimų „Kas tai yra daina“ — „Aušroje“; „Levas lietuvių pasakose ir dainose“ — Vilnius, 1907, 1919; „Gamta lietuvių dainose ir pasakose“ — 1915 ir kt.) Pažymėtini yra taip pat J. Basanavičiaus siekimai patraukti plačią

Tarybų Socialistinę Res-

publiką. Tarybų valdžia, vykdydama platų lietuvių tautos kultūros kėlimo ir vystymo darbą, pasirūpino patraukti J. Basanavičių į aktyvų kultūros darbą. Tarybinės vyriausybės vadovas V. Mickevičius — Kapsukas pakvietė J. Basanavičių dirbti steigiamo Vilniuje istorijos — etnografijos muziejaus direktorium. J. Basanavičius ėmėsi šio darbo ir, kaip matyti iš jo paties autobiografijos, matė plačias to darbo perspektyvas tarybinės santvarkos sąlygomis. „Buvo tuomet manyta, — rašė J. Basanavičius, — tame muziejuje surinkti visi kultūros ir dailės esančios Vilniuje dargi privačiuose namuose daiktai ir jie čia koncentruoti centrinę naują muziejų įrengti, todėl norėta tarp kitų ir iš Antano Šutino, Jono Luc-

kevičiaus ir k. rinkinius nupirkus, čia patalpinti. Jau buvom įrengę tuose namuose muziejaus kanceliariją, atremontavę sales ir kambarius ir jau nuo balandžio 7 d. pradėję pernešinėti-gabenti muziejaus daiktus ir gana daug pergabėję“ (D-ro Jono Basanavičiaus autobiografija, Vilnius, 1936, 156 psl.).

Bet „...balandžio 19 dienos naktį apspito Vilnių lenkų legionininkai ir, jį paėmę, padarė mūsų trūsui galą, dar visų daiktų naujon vieton neatgabenus“ (Ten pat.).

Tačiau J. Basanavičius buvo ne tik mokslininkas, bet ir visuomenės veikėjas. Jau minėtoje „Aušros“ „Priekalboje“ J. Basanavičius, pabrėždamas didžiąją dėmesį lietuvių tautos istorinei praeičiai, rašė: „Pasakodami apie praeitį, senovės, mes nepraleisime progų nepasikalbėti su skaitytojais apie reikalus mūsų tautos šioje gadyne.“ J. Basanavičiaus visuomeninio veikimo pobūdį nulėmė tas faktas, kad jis nuo pat pradžios buvo susirišęs su lietuvių liberaline buržuazija, veikė buržuazijos klasinių interesų linkme ir laikėsi buržuazinės liberalinės ideologijos.

Carinės patvaldytės vykdoma nacionalinio engimo politika XIX a. pabaigoje ne tik žiauriai palietė plačių lietuviškosios buržuazijos interesus, bet trukdė ir beklančios lietuviškosios buržuazijos siekimus įsigalėti Lietuvos ekonomikoje. Dėl to lietuviškosios buržuazijos interesai, visa jos klasinė padėtis statė ją į tam tikrą opoziciją carizmui. Tokios opozicijos pasireiškimas buvo, pavyzdžiui, „Aušros“ laikraščio ir kitų spaudinių leidimas užsienyje. Apskritai, „Aušros“ ir kitų lietuviškų laikraščių ir knygų leidimas užsienyje ir jų nelegalus platinimas Lietuvoje lietuviškos spaudos draudimo sąlygomis savaime, objektyviai imant, reiškė tam tikrą pasipriešinimą nacionalinio engimo politikai, carizmo vykdomam lietuvių spaudos draudimui. Buržuazijos opozicija reiškėsi ir tuo, kad buržuazija, kovodama už savo pozicijas Lietuvos ekonomikoje, už savo klasinius interesus, tam tikru mastu palaikė lietuvių liaudies masių judėjimo iškeltus reikalavimus leisti lietuvių spaudą, duoti lietuvių kalbai teises mokyklose ir valstybinėse įstaigose. Betgi buržuazija ne tokios savo opozicijos nedrįso griežčiau reikšti — ji taikstėsi su

carizmu ir visa jo politika, priešinosi valstiečių kovai prieš dvarininkus ir ypač revoliuciniam darbininkų klasės judėjimui, o tuo silpnino ir pačią kovą prieš nacionalinę priepaūdą. Tokios aplinkybės sąlygojo ir su buržuazijos klase ideologiškai susirišusio J. Basanavičiaus visuomeninį veikimą.

Dėl to J. Basanavičiaus veikime mes susiduriame su visa eile faktų, kurie iš esmės buvo nukreipti prieš lietuvių liaudies išsivadavimą kovą XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje. Tokie faktai, kaip liberalinis J. Basanavičiaus ir jo redaguotos „Aušros“ taikstymasis su carizmo politika, kaip J. Basanavičiaus vaidmuo 1905 m. gruodžio mėn. vadinamajame Vilniaus seime, kur jis aktyviai gynė buržuazijos pozicijas ir reikalavimus, turėjusius tikslą sulaukyti revoliucijos vystymąsi Lietuvoje, kaip dalyvavimas 1917-1918 m. organizuotose buržuazijos veikimuose, bendradarbiaujant su vokiškaisiais okupantais ir palaikant jų politiką, ir kai kurie kiti — neturi nieko bendra su lietuvių tautos reikalais; atvirkščiai, jie yra priešingi lietuvių tautos interesams ir savo esme yra priešingi paties J. Basanavičiaus atliktam darbui mokslo ir kultūros srityse.

Tačiau J. Basanavičius buvo priešingas sovietiniam lietuvių tautos išskirtinumo, jos izoliuotumo kėlimui. Jis bendradarbiavo rusų, bulgarų ir lenkų spaudoje, visą laiką palaikė bendradarbiavimo reikalą su slavų tautomis, rėmė ir palaikė reikalą vystyti lietuvių tautos draugystę su rusų tauta. Jo santykias su kitomis tautomis būdinga tai, kad jis, gyvendamas Bulgarijoje, ne tik dirbo gydytojo darbu, bet ir artimai susirišęs su bulgarų tautos gyvenimu, buvo bulgarų tautos pripažintas kaip gydytojas ir mokslininkas. Apie jo ryšius su bulgarų tauta liudija ir tas faktas, kad viena gatvė Varnos mieste ir šiandien turi daktaro J. Basanavičiaus vardą.

Vadovaudamasi didžiojo Lenino mokymu apie dvi kultūras kiekvienoje nacionalinėje kultūroje išnaudojamos santvarkos sąlygomis, tarybinė visuomenė, atmesdama J. Basanavičiaus veikimą, susijusį su buržuazijos klasės interesų gyvenimu, teigiamai vertina jo darbą mokslo ir kultūros srityse. Jono Basanavičiaus mokslo darbai lietuvių tautos istorijos, archeologijos, etnografijos ir tautosakos srityse, jo veikimas, organizuojant mokslo darbą Lietuvoje, jo aktyvus įsijungimas į kultūrinę statybą Lietuvos Tarybų Socialistinėje Respublikoje 1919 metais sudaro vertingą indėlį lietuvių tautos praeities demokratinės kultūros vystymąsi. Ši progresyvių palikimų lietuvių tautai veiksmingai panaudoja tarybinės kultūros kūrybai.

Daug išdirbinių iš Kauno miškų ūkio plataus vartojimo gaminių cecho atsiima rajono kolūkiai. Cia planamos lentesle stogams dengti, gaminamos durys, langai gyvenamiesiems namams ir ūkiniam pasta-

New Jersey naujienos

Aplankius gerus draugus-
kaimynus newjerziečius

Tai buvo dar pabaigoje praeitų metų. Pirmiausia sustojau pas Helen Vinickis ir Povila Caspara, kuris ilgus metus buvo sietyntis ir tarimų sekė, taipgi ir LDS 8 kp. narys ir darbuotojas. Alenutė nesijaučia gerai, širdis susilūboja.

Su Povilu leidomės toliau. Sustojom pas mano seserį Elziutę. Tai mano jauniausia sesuo, kuri gyvena Maplewood, N. J. Ligonė taipgi yra narė LDS 8 kp. Nežūrint daktarų pastangų, sveikata negrįžta. Gaila man jos!

Is čia atsidūrėm pas draugą Miskeliū, kuris jau pasiekęs 81 metus. Ir kaip nusi-
džiaugiau, kad jis gerai atrodo, nors kiek laiko atgal dažnai sirgino. Draugas Miskeliūnas savo laikais buvo menininkas. Kaip geras aktorius-
mėgėjas jis vaidindavo su velioniu J. Kačergiu gan seniai, tarpe 1910 ir 1920 laikais. Vienu tarpu buvo net Sietyno Choro mokytoju.

Pasiėmė draugą Miskeliū-
nų nuvykom pas Mikoia Zoly-
nā, kuri skaudi liga kankina
jau keleris metus. Labai gaila
to draugo, su kuriuo irgi ve-
lėm kartu net nuo 1909 me-
tų. Buvo labai geras veikėjas
progreso labui, galima sakyti,
visą savo gyvenimą pašventęs
darbo liudžiai.

Po to neteko daugiau lan-
kyti draugus, nes ir pats sun-
galėjau, net laikraštį skaityti
ar ką parašyti pasidarė sun-
kus darbas.

Susilaukėm gerų kaimynų

Juožas ir Anna Staneliai
jau nuo praeitų metų apsigy-
veno Short Hill, N. J. Tai gra-
ži gamtiniai vieta, apgyventa
vien pasiturinčiais žmonėmis.
Namas ordvys, plytinis, prie-
gero kelio, tik apie mylia nuo
mažo miestelio, Millburn, N. J.,
ir apie tiek pat nuo mūsų
Livingston, kur jau gyvenam
nuo 1920 metų. Draugai Sta-
neliai labai draugiški žmonės,
geri dainininkai-aktoriai, seni
sietyntiniai progreso mylėto-
jai.

Gaila, kad jų sūnų Eugene
ištiko nelaimė, nuo kurios dar
nėra gerai susveikęs, bet eina
vis gėryn.

Mūsų gera draugė ir kai-
minka, LDS 47 kuopos narė
Tylūnienė taipgi jau apie me-
tai laiko nesveikuoja. Daug
daktarų ir net ligoninių teko
jai aplankyti ir veik mažai
kas pagelbsti, bet visgi turi-
me vilties, kad artėjant pava-
sariui, šiltesniu laiku, sveika-
ta susitvarkys.

Dėl jos ligos sunkiau ir
Walteriui Tylūnui. Jis turi
dirbti ilgas valandas kaip ka-
rų taisytojas mekaniškas ir tuo
pačiu kartu pargrįžęs iš dar-
bo maista pasigaminant ir na-
mus apžiūrėt. O dirbti ilgas
valandas reikia, nes daktaram
ir ligoninėms apmokėti išlaidos
nemažos. Tiesa, mano žmona
irgi aplanko savo kaiminką li-
gonę šį bei tą pagelbėt, bet
šiuo tarpu ir jai sunkiau, nes
ir savo namuose veiktas pat,
kadangi šiuos žodžius rašan-
tis irgi nesijaučia gerai.

Mes visi linkime visiems
jau greičiau pasveikti!

George Albinas

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Vincas Eidukaitis rašo
Petruį Bieliauskui, Rich-
mond Hill, N. Y., sekamai:

Mieli giminaičiai:

Vėl prabėgo eilė metų.
Šių visų metų bėgyje daug
kas pasikeitė ne tik mūsų
šalies gyvenime, bet ir mū-
sų šeimoje. Tikiuosi, jog
jums bus idomu vėl suži-
noti kai ką apie savo pusi-
seserę, t. y. mūsų mamytę.

Šiuo metu mamytė gyve-
na Vilniuje pas savo duk-
rą, kuri ten dirba prie ra-
dijo valandos užsienio lie-
tuvams. Ten ji dirbo ke-
letą metų redakcijoje ir
ruošdavo laidas. Šiuo metu
dirba "Tarybinė Moteris"

redakcijoje ir kartu stu-
diuoja žurnalistiką. Mama
ten gyvena jau nuo 1951
metų, kuomet duklė baigė
mokyti ir įstojo dirbti Vil-
niuje. Be to, gauna ir pen-
siją. Jos ten įsikūrę ne-
blogai, pragyvenimui lėšų
pakanka, butas su reikiamais
patogumais. Jos ten turi ir
anūką. Sesutė, kuri dirba
Vilniuje, ištekojo jau netoli
10 metų atgal, bet su vyru
gyveno neilgai, apie pusę metų,
tai buvo 1947 metais, kuomet
dar siautė likusieji po karo
visoki nusikaltėliai ir jos
vyra Lazdijų apylinkėse
nužudė nukankino pačiais
žiauriausiais būdais. Jai
liko dukra, kuri šiuo metu
jau eina į mokyklą.

As taip pat keletą metų
mokiausi Vilniuje žemės
ūkio mokykloje ir įsigijau
agronomo specialybę ir jau
ketvirtį metų dirbu kol-
ūkyje Mickevičiaus-Kapsu-
ko vardo, Būdviečių kaime.

Šis kraštas ypatingai bu-
vo paliestas karo audros.
Net ir šiandien dar yra
maža žmonių ir trūksta
darbo rankų, bet kadangi
dauguma ūkio darbų atlie-
kama mechanizuotu būdu,
žmonių mažiau reikia.

Kartais paklausom ir iš

Vincas Eidukaitis
Kybartų rajonas

PUSDIENIO STREIKAS

Brooklyno uosto darbinin-
kų unijos viršyla T. Anastasia
įsakė 12,000 darbininkų penk-
tadienį pusę dienos nedirbti,
bet visiems susirinkti į unijos
mitingą, kad aptarti tarp lai-
vų kompanijų ir unijos nesuti-
kimus.

Visa kačių šeima teisme

14 gyventojų pasirašė tei-
sėjui reikalavimą, kad James
Caulis, pensionierius karo ve-
teranas, sumažintų savo kačių
skaičių, nes jos per daug
trūkšmo kelia. Caulis tei-
smui aiškinasi, kad jis negali
jų sumažinti, nes jos sudaro
pilną šeimą: katinas, katė ir
du jų vaikai, ir visi linksmi
paš jį gyvena.

New Yorko ir Apylinkės Žinios

LIETUVIŲ TARPE

N. Pakalniškis mus
apdovanojo

Jau buvo šioje vietoje ra-
šyta, kad buvęs "Laisvės"
darbininkas Nikodemus Pa-
kalniškis buvo nuvykęs į savo
brolio Prano Pakalniškio duk-
ters vestuves, Clearwater, Fla.
Grįždamas į Chicago, kur
jis gyvena, N. Pakalniškis at-
siuntė "Laisvės" stabui ska-
nią dovaną — citrinų vaisių
beskę. Įsidalinusi gautąją do-
vaną, Lilija sako, kad jos pa-
lako visiems dienaščiui, taipgi
ir LDS raštinės darbinin-
kams.

Dėkui Nikiui už šią dovaną.
Smagu, kad jus dar vis mū-
sų nepamirštate ir dar, prie
progos, mus apdovanojate.

Geros žinios iš Lietuvos

Motiejus Dobinis, "Laisvės"
įstaiga ketvirtadienį aplan-
kęs, pasigyrė, kad jis gauna
daug laisvų iš Lietuvos.

Lietuvoje jis turi keturias
seseris ir vieną brolių. Jie rašo,
kad jų gyvenimas nuolat
gerėja. Visi turi nuosavus
namus ir maisto pakankamai,
tik drapanų yra trūkumas,
bet su laiku ir to trūkumo ne-
bebus.

Viena sesuo buvusi išsiųsta
į Sibirą, bet dabar grįžo na-
mu, atgavo savo gyvenvietę ir
gerai gyvena.

Gyvena kolūkitoose. Jo bro-
lis yra kolūko gyvulių priežiū-
rėtoju.

Tai smagios Dobiniui žinios.

Penkias valandas žuvavo,
vieną žuvį pagavo

Ketvirtadienį Jonas Grybas
ir Jurgis Bernotas norėjo pa-
sirodyti gerai žuvininkais,
parvirkti pilną maišą žuvų į
Liberty Auditoriją.

Jie nuvažiavo į pajūrį ir
ant Cross Bay tilto išlaukė
bet penkias valandas. Bet vi-
so labo tik viena žuvis pasi-
taikė prikibti ant J. Grybo
meskerės. Parsivežęs tą žuvį
jis iškepė ir visi pasisotinome
taip, kaip Kristus kadaise
trim žuvim prisotino tūkstan-
čius žmonių.

Aidietis A. Dagis tapo
sužeistas San Francisco

"Laisvės" korespondentas
J. K. Alvinas rašo, kad San
Francisco mieste Adomą Da-
gį ištiko nelaimė. Automobilis
einantį skersai gatvę per-
mušė ir abi kojas sulaužė. Da-
bar jis randasi ligoninėje.

Adomas Dagis yra Brookly-
no apylinkėje plačiai žinomas.
Per daugelį metų jis dainuo-
davo Aido Chore, taipgi tan-
kiai vaidindavo perstatymuo-
se.

Prieš kiek laiko jis apleido
Brooklyną ir išvyko į San
Francisco. Pasirodo, kad jam
ten patiko, ir tai pastoviai ap-
sigyveno. Rašydamas Brook-
lynan dar jis pakvičia ir ki-
tus į San Francisco važiuoti.

Gaila, kad ten tokia di-
džiulė nelaimė jį ištiko. Lin-
kime jam kantriai perkentėti
tas kančias, greitai pagyti ir
vėl pažangiajame veikime da-
lyvauti.

PAMISĖLIS TEVA SUPIAUSTE

Forest Hills gyventojas An-
gelo Greco užpuolė savo tėvą
ir baisiai sužiedė. Jo tėvas
guli ligoninėje kritiškoje pa-
dėtyje. Prieš 6 savaites Ange-
lo buvo paleistas iš proto ligų
ligoninės kaip pilnai pagijęs.

Politikierius ir gembleris sunkiai serga

James Hines, buvęs Tam-
many Hall vadas, vėliau susi-
mė su gembleriais, dabar
ligoninėje sunkiai serga. Už
gemblerystę jis išbuvo apie 4
metus kalėjime, dabar yra 81
metų amžiaus.

BROOKLYN, N. Y.

Jau treji metai, kai mus apleido

PETRAS MIKALAUS

Kovo mėnuo, gimstančio pavasario grožis, visą
gyvenimą buvo liūdnas po to, kai kovo 14, vos
pagyvenęs 15 metų, mirė Petrukas Mikalaus.
Liūdesys skaudžiai pasinaujino kovo 17 mirus
Petruui Mikalaus.

Albina Mikalaus, žmona.

Stefanija Cedronienė, pusseserė.

Ivairių universitetų ir kolegijų studentai nori ginti civilines teises

Kuomet praeitą savaitę
Queens kolegijos administra-
torius Garvey ir paskui pen-
kių miesto kolegijų adminis-
tratoriai uždraudė komunistui
Gates kalbėti studentų mitin-
gų, jie menkai žinojo, kokią
protestų audrą tas draudimas
sukels. Jie dar menkiau žino-
jo, kad jie faktinai savo drau-
dimais skatina studentus bur-
tis, vienytis į veiklą už civili-
nes teises.

Bet taip dalykai išėjo. Pra-
eitą savaitę pas mus jau bu-
vo rašyta apie protesto mitin-
gą Queens kolegijoje, taipgi
kad Columbia universiteto pe-
tynt studentų grupės, įskai-
tant socialdemokratinį jauni-
mo Debso vardo klubą, pa-
kvietė Gatesą kalbėti.

Dabar pranešama, kad da-
lykas tuomi toli neužsibaigė.
Debso klubas pakvietė kitų
kolegijų ir universitetų stu-
dentes laikyti bendrą konfe-
renciją apie civilines teises.

Atsiliepiamas buvo puikus.
Hunter kolegijos studentų ta-
ryba ėmėsi kvietimą svastyti,
Sarah Lawrence kolegijos
kelios grupės, tarp jų Studen-
tai už Demokratinę Akciją
(Demokratų Liberaliniai
sparnai artima grupė) priėmė
kvietimą. Kvietimą taipgi pri-
ėmė Queens kolegijos kairus
Marksistinis klubas ir eilė ki-
tų studentų grupių, tarp jų
NAACP (Negrų pažangos
susivienijimo klubai). Tokiu
būdu draudimas komunistui
kalbėti sukėlė kaip tik prie-
šingą atgarsį studentuose, ne-
gu tikėjosi administracijos: steigiasi kaip ir vieningas
frontas už civilines teises, į
kurį įeina kartu komunistai
(veikia marksistiniuose klubi-
nuose), socialistai (kaip tai
Debso klubo nariai) ir libera-
liniai studentai.

Brooklyno Moterims

Moterų klubo labai svarbus
susirinkimas įvyks kovo 21-os
vakarą, Auditorijoje. Visos ne-
rės prašomos dalyvauti.

Valdyba

SERGA

Juožas Petrikonis buvo
operuotas

Ilgametis So. Brooklyno gy-
ventojas Juozas Petrikonis
(Petrick) randasi Midtown
ligoninėje jau ketvirtą savaitę.
Trys savaitės atgal jis buvo
operuotas ant vidurių. Dabar
jaučiasi prastai, atrodo silp-
nas, valgyti nieko negali.

Petrikonis yra LDS 50 kuopos
narys ir ilgametis dienaš-
čio "Laisvės" skaitytojas.

Būtų gerai, kad jo pažįsta-
mi atkankytų. Lankymo lai-
kas: 2—4 val. dieną, 7—8
val. vakare. Ligoninės adre-
sas: 309 E. 49 St., New York.
ke.

Šią žinią telefonu pranešė
d. J. Weiss, kuris ligonį lan-
kė.

Ne visi gaus polio čiepy

Polio čiepy administrato-
rius Dr. Frant sako, kad dėl
čiepy trūkumo pirmąsias čie-
pijamas vaikai, o vėliau bus
čiepijami suaugę iki 40 metų
amžiaus.

50 maudėsi Coney Islande

Ketvirtadienį buvo čia taip
šilta, kad apie 200 suvyko į
Coney Islandą pagulėti ant
smilčių ir gauti saulės spin-
dulių, apie 50 maudėsi šalta-
me vandenyje, o apie 10,000
tą viską stebėjo.

AIDO CHORAS

Šurum burum

Aido Choro draugiškas pa-
silinksminimo vakaras įvyks
kovo 23 d., šio šeštadienio va-
karą, Liberty Auditorijoje,
110-06 Atlantic Ave., Rich-
mond Hill, N. Y. Tai bus tas
vadinamasis šurum burum.

Choriečiai smarkiai ruošiasi
prie šio pokilio. Duos skanių
užkandžių: hamės, silkų,
skanaus sūrio, kavos, pyragų.
Pyragai bus skanūs, nes kelios
aidietės žadėjo juos iškepti,
tai bus skirtingų pyragų.

Taipgi, bus vykdomos viso-
kios žaismės ir bus viskas taip,
kaip būdavo gerosse lietuviš-
kose vakaruose. Bus lietu-
viška muzika.

Aido Choras mums visada
padainuoja. O mes visi myli-
me dainas, tai ir šiame paren-
gime padainuos gražių daine-
lių. Tikiu, kad choro vedėja
M. Stensler bus gerai pasiruo-
šus dainomis palinksinti
publiką.

Aido Choras turi daug nuo-
sirdžių rėmėjų, kurie pare-
mia chorą visais galimais bū-
dais: atsilankydami ir choro
parengimus, dovanodami do-
lerį kitą į choro išdą.

Mes visi mylime dainas ir
bendrą meną, progresą, pa-
žangą, tai ir privalome pa-
remti tą gražų, garbingą dar-
bą.

Aido Choras kviečia jau-
nus, senus ir ne labai senus,
ateiti į šį gražų parėngimą. O
yra užtikrinta, kad gausit tą
viską, kas paminėta.

Ateikit į šurum burum.

V. K.

Gaisras nusiaubė 13 Harlemo pastatų, bet visi tapo išgelbėti

Praeitą savaitgalį Harleme
siautė didelis gaisras, kuria-
me ugnis nusiaubė 13 pastatų
lūšnynų apylinkėje. Tai buvo
namai, iš kurių jau buvo pra-
dėta kraustyti gyventojus į
litos apartamentus, taip, kad
nebuvo didelio susikimimo.

Gal todėl ir pasisekė išgelbėti
visus užsidedusių namų gy-
ventojus. Paprastai tokiose
gaisruose lūšnynų apylinkėse
žūsta daug žmonių.

Gaisras prasidėjo viename
rūsyje, kur darbininkai acetil-
leno liedintoju ardė pastatą.
Buvo manyta, kad gaisras
gali plėstis ir toliau ir žmonės
buvo iškraustyti iš aplinkinių
namų trijų blokų plotyje.

Mirė elektros kėdėje

MacDonald Browne numa-
rintas elektros kėdėje Sing
Sing kalėjime už tai, kad jis
mirtinai subadė 17 metų jau-
nuolį T. Callahan.

ROEBLING PLUMBING &
HEATING CO., INC.
Gesindei ir elektros pečiai.
Visa šildymo sistema įvedam.
Specialistai namų, industrijos ir
fabriko darbų. Išmokėsčiai.
E. Vergreen 8-1438. Vakaras TW.
7-2054
892 So. 2nd St., Bklyn.

ATSIMINIMAI

Dabartis

Parašė L. Prūseika

Tai gyvi broliai iš jo gyve-
nimo, visuomeninės veiklos,
caro reakcijos metu pergy-
venimai kalėjimuose, ištrėmi-
mas į Sibirą ir kiti erskėčiuoti
takai jo kovoje už laisvę ir
šviesesnį gyvenimą darbo
žmonijai.

Knyga iš 304 puslapių

Kaina tik \$2.00

Laisvė

110-12 Atlantic Ave.
Richmond Hill 19, N. Y.

4 pusl. Laisvė (Liberty) Antradienį, kovo (March) 19, 1957

Dubino majoro senelis emigravo iš Lietuvos...

Visą praeitą savaitgalį
New Yorko spauda daug rašė
apie svečią iš Airijos, to kraš-
to sostinės majorą Robertą
Briscoe, kuris atvyko čia daly-
vauti šv. Patriko dienos para-
de. Apie jį tiek rašyta, nes
Briscoe tam tikras fenome-
nas: jis pirmas airių sostinės
žydų kilmės majoras, net reli-
giją praktikuojantis žydais,
betgi laimėjęs rinkimuose ma-
joro vietą mieste, kuris 93
procentais katalikiškas, 6
proc. protestantiškas ir tik
mažiau 1 proc. žydiškas.

"Times" įdėjo platesnę
Briscoe biografiją, kurioje,
tarp kitko, sako, kad jis pats
gimė Dubline, Airijoje, bet jo
senelis Airijon emigravo iš
Lietuvos 1860 metais.

Briscoe po pirmo pasaulinio
karo metu priklausė nelegia-
li airių nacionalistų armijai
(IRA), kuri kovojo prieš bri-
tų, Paskui jis perėjo nuosai-
kesnėn De Valeros vadovau-
jamon partijon Fianna Fail ir
buvo jos deputatu parlamente
nuo 1926 iki neseniai, kai ta-
po išrinktas miesto majoru.

1923 metais Briscoe ir gru-
pė kitų airių nacionalistų ap-
siūkė New Yorke. Ten jie
įsiveržė į Airijos konsulatą,
protestuodami prieš faktą,
kad Airijos respublika nepa-
dėda IRA kovotojams prieš
britus. Tūlas policijos leite-
nantas Geganas tada Briscoe
ištempė iš konsulato. Praeitą
šeštadienį Geganas, dabar 82
metų eks - policininkas, šv.
Patriko parado metu priėjo
prie Briscoe, priminė jam tą
atsitikimą ir pasisveikino su
juom.

POLIO ČIEPAI JUODAJAME TURGUJE

Brooklyno federalin teis-
mian pristatytas tūlas Jose
Benchimol, kuris čia gaves
polio čiepy už \$12 Argent-
non pasisuntęs ir gaves \$270.
Nužiūrima, kad yra ir dau-
giau tokių, kurie pinigaujami
tuos čiepus parduodami juo-
dajame turguje.

Publika neturėtų tylėti

Rašytojas ir kritikas Gil-
bert Seldes sako, kad radio ir
televizijos programos didelėje
daugumoje yra nuobodžios.
Bet kalta publika, jis sako,
kad tyli, nereikalauja geres-
nių programų.

KAIMYNAI IŠGELBEJO LIGONIŲ IŠ GAISRO

Vito Iacono, pusiau paraly-
žuotas, buvo kaimynų išneš-
tas iš gaisro, kuomet jo apart-
mentas užsidegė.

POKILIS

Brooklynas iš anksto ruošiasi
darbu sukelti Laisvei \$10,000

BALANDŽIO 13 APRIL

Bus graži dainų programa ir bus
duodama bufetinė vakarienė.
Pradžia 6-tą val. vakare
lėjimas Nemokamai

LIBERTY AUDITORIUM

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill, N. Y.

Rengėjai kviečia visus Didžiojo
New Yorko ir apylinkės apvie-
tos orangintojus išstiepti dieną
ir dalyvauti šiame parėngime.

Lietuvių Kalbos Žodynas

Išleistas Lietuvoje, 990 pusla-
pių, kaina \$5.00. Kartu su už-
sakymu prašome prisijusti ir
pinigus.

Laisvė

110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.